

Finansutskottets betänkande 2020/21:FiU32

Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till extra ändringsbudget. I propositionen föreslår regeringen ytterligare ändringar i statens budget för 2020 för att omhänderta effekterna i samhället av spridningen av covid-19. Propositionen innehåller förslag till ökade anslag med anledning av att regeringen avser att besluta om ett utökat omställningsstöd till företag och införa ett nytt ekonomiskt stöd till enskilda näringsidkare vars nettoomsättning minskat i större omfattning till följd av spridningen av covid-19. Vidare föreslås ökade anslag för stöd till bl.a. kultur- och idrottsverksamheter och för att kunna förlänga vissa tillfälliga bestämmelser på sjukförsäkringsområdet.

Förslagen innebär att anvisade medel ökar med 17,2 miljarder kronor 2020. Utgiftsökningarna försämrar statens finansiella sparande med 17,2 miljarder kronor, vilket motsvarar 0,4 procent av BNP, och ökar statens lånebehov med motsvarande belopp.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns tre reservationer (SD, V, KD) och ett särskilt yttrande (M).

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar för den dag då det behandlas.

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:4 Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset.

Fem yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	6
Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset	6
Reservationer	12
1. Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset (SD).....	12
2. Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset (V)	13
3. Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset (KD)	13
Särskilt yttrande.....	15
Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset (M)	15
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	17
Propositionen	17
Följdmotionerna	17
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens förslag till ändrade utgiftsramar och ändrade och nya anslag 2020	18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset

Ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade och nya anslag

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade och nya anslag enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:4 och avslår motion 2020/21:85 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V).

Utvärderingar av regeringens förslag

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:98 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och

2020/21:99 av Jakob Forssmed m.fl. (KD).

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (KD)

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Stockholm den 22 september 2020

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Elisabeth Svantesson (M), Gunilla Carlsson (S), Edward Riedl (M), Oscar Sjöstedt (SD), Adnan Dibrani (S), Ulla Andersson (V), Dennis Dioukarev (SD), Ingela Nylund Watz (S), Jakob Forssmed (KD), Ingemar Nilsson (S), Mats Persson (L), Charlotte Quensel (SD), Karolina Skog (MP), Mattias Karlsson i Luleå (M), Sofia Westergren (M) och Rickard Nordin (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2020/21:4 Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset. I propositionen föreslås ändringar i statens budget med anledning av att regeringen avser att besluta om en förlängning av omställningsstödet till företag samt införa ett nytt ekonomiskt stöd till enskilda näringsidkare vars nettoomsättning minskat i större omfattning till följd av spridningen av covid-19. Vidare föreslås ökade anslag till stöd för bl.a. kultur- och idrottsverksamheter och för att kunna förlänga vissa tillfälliga bestämmelser på sjukförsäkringsområdet.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

I betänkandet behandlar utskottet fem yrkanden i följd motioner.

Regeringens och motionärernas förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens förslag till ändrade utgiftsramar och ändrade och nya anslag för 2020 finns i bilaga 2.

Utskottet har till följd av den korta beredningstiden inte gett andra utskott tillfälle att yttra sig.

Den 28 augusti 2020 informerade finansminister Magdalena Andersson och statssekreterare Rasmus Cruce Naeyé utskottet om stöd till enskilda näringsidkare med anledning av spridningen av covid-19. Ytterligare information om stödet lämnades till utskottet av finansminister Magdalena Andersson den 10 september 2020.

Skäl till ändringar i statens budget och förkortad motionstid

Enligt riksdagsordningen får regeringen vid högst två tillfällen lämna en proposition med förslag till ändringar i statens budget för det löpande budgetåret (9 kap. 6 § första stycket). En sådan proposition lämnas i anslutning till budgetpropositionen eller den ekonomiska vårpropositionen (tilläggsbestämmelse 9.6.1). Förslag till ändringar i statens budget får dock lämnas vid andra tillfällen om regeringen anser att det finns särskilda skäl (9 kap. 6 § andra stycket).

Spridningen av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 har under kort tid fått mycket stora konsekvenser för samhället och den ekonomiska tillväxten. Regeringen har därför vid nio tillfällen under våren 2020 lämnat extra propositioner med förslag till ändringar i budgeten för 2020. Propositionerna har avsett

- kreditgarantier till flygföretag (prop. 2019/20:136, bet. 2019/20:FiU52, rskr. 2019/20:188)

- ett stort antal åtgärder på inkomst- och utgiftssidan för att omhänderta effekterna i samhället av spridningen av viruset (prop. 2019/20:132, bet. 2019/20:FiU51, rskr. 2019/20:199–202)
- kreditgarantier för lån till företag (prop. 2019/20:142, bet. 2019/20:FiU54, rskr. 2019/20:195)
- åtgärder på skatteområdet (prop. 2019/20:151, bet. 2019/20:FiU55, rskr. 2019/20:204)
- förändringar av arbetslöshetsförsäkringen och reglerna om studiestöd (prop. 2019/20:146, bet. 2019/20:FiU56, rskr. 2019/20:207–212),
- ytterligare åtgärder på bl.a. skatteområdet (prop. 2019/20:166, bet. 2019/20:FiU59, rskr. 2019/20:276–279)
- ytterligare stöd till hälso- och sjukvården och utbildningsinsatser (prop. 2019/20:167, bet. 2019/20:FiU60, rskr. 2019/20:293–299)
- förstärkt stöd för välfärd och företag samt insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset, däribland omställningsstöd till företag (prop. 2019/20:181, bet. 2019/20:FiU61, rskr. 2019/20:351–353)
- ersättning till riskgrupper och kapitalinsatser i statligt ägda företag (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:361–366).

Spridningen av covid-19 bedöms även fortsättningsvis få betydande konsekvenser för samhället och den ekonomiska tillväxten. Det finns därför enligt regeringen anledning att vidta ytterligare åtgärder, bl.a. utöka omställningsstödet till företag, införa ett nytt stöd till enskilda näringsidkare, tillföra medel till idrotts- och kulturverksamheter och förlänga vissa tillfälliga bestämmelser på sjukförsäkringsområdet. Dessa åtgärder bör vidtas så snart som möjligt. Regeringen anser därför att det finns särskilda skäl för att lämna ytterligare förslag till ändringar i statens budget för 2020.

Regeringen anser vidare mot bakgrund av vad som anförts ovan att det finns synnerliga skäl för riksdagen att besluta om förkortad motionstid. Regeringen föreslår därför att motionstiden förkortas till fem dagar.

Enligt 9 kap. 13 § riksdagsordningen får riksdagen, om en proposition måste behandlas skyndsamt, på förslag av regeringen, besluta om kortare motionstid om det finns synnerliga skäl. Propositionen överlämnades till riksdagen den 10 september. Vid bordläggningen av propositionen samma dag beslutade riksdagen, i enlighet med regeringens förslag, att förkorta motionstiden till fem dagar. Motionstiden löpte således ut den 15 september 2020. Propositionen hänvisades till finansutskottet den 11 september 2020.

Ändringar i statens budget beslutas genom ett enda beslut. Endast om ändringarna är mycket omfattande får beslut fattas i två steg (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Förändringen av omställningsstödet till företag förutsätter godkännande av Europeiska kommissionen.

Utskottets överväganden

Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner ändrade utgiftsramar och anvisar ändrade och nya anslag enligt regeringens förslag.

Sammantaget ökar anvisade medel med 17,2 miljarder kronor 2020. Utgiftsökningarna försämrar statens finansiella sparande med 17,2 miljarder kronor, vilket motsvarar 0,4 procent av BNP, och ökar statens lånebehov med motsvarande belopp.

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (V) och 3 (KD) samt det särskilda yttrandet (M).

Propositionen

Ändringar i statens budget 2020

Ändringarna i statens budget är föranledda av åtgärder som regeringen avser att vidta för att bekämpa spridningen av sjukdomen covid-19 och begränsa dess följdverkningar.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner ändrade utgiftsramar och ändrade och nya anslag enligt tabellen i bilaga 2. Sammanlagt innebär förslaget att de anvisade medlen ökar med 17,2 miljarder kronor för 2020. Som framgår av propositionen har flera av de nu aktuella anslagen ändrats i samband med tidigare ändringsbudgetar under 2020.

Regeringen föreslår att ramen för *utgiftsområde 1 Rikets styrelse* ökar med 80 miljoner kronor 2020. Regeringen avser att införa ett nytt ekonomiskt stöd till enskilda näringsidkare vars nettoomsättning minskat i större omfattning till följd av spridningen av covid-19. Regeringen avser att ge länsstyrelserna i uppgift att informera om, handlägga, fatta beslut om och kontrollera utbetalningar av det nya stödet. Regeringen föreslår mot bakgrund av detta att anslaget 5:1 Länsstyrelserna m.m. ökas med 80 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att ramen för *utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning* ökar med 3,9 miljarder kronor 2020. Anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering föreslås öka med 1 miljard kronor mot bakgrund av att regeringen bedömer att möjligheten till kompensation i form av sjukpenning till försäkrade som får ett karensavdrag och kompensation till egenföretagare för de första 14 dagarna i sjukperioden bör fortsätta gälla t.o.m. december 2020. Möjligheten till dessa typer av

kompensation bedömdes tidigare behöva gälla t.o.m. september 2020. Vidare bedömer regeringen att de tillfälliga bestämmelserna om att staten ska ersätta arbetsgivares kostnader för sjuklön över normalnivån och att något läkarintyg inte behöver ges in under sjuklöneperioden bör fortsätta gälla t.o.m. december 2020. Bestämmelserna bedömdes tidigare behöva gälla t.o.m. september 2020. Regeringen föreslår därför att anslaget 1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader ökas med 2,9 miljarder kronor.

Regeringen föreslår att ramen för *utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning* ökar med 30 miljoner kronor 2020. Anslaget 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor föreslås öka med 30 miljoner kronor mot bakgrund av att regeringen har beslutat att tillsätta en särskild utredare som ska fungera som nationell samordnare med uppdrag att bistå Universitets- och högskolerådet att bl.a. genomföra högskoleprovet under hösten 2020 på ett smittsäkert sätt. Enligt regeringen krävs ytterligare resurser för den nationella provsamordnarens arbete och för genomförandet av högskoleprovet.

Regeringen föreslår att ramen för *utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid* ökar med 2,7 miljarder kronor 2020. Regeringen konstaterar att spridningen av covid-19 medför fortsatt negativa ekonomiska konsekvenser för kulturverksamheter och kulturskapare i hela landet. I syfte att mildra dessa konsekvenser, stödja omställning och underlätta uppstart av verksamheter föreslår regeringen att anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete ökas med 1,5 miljarder kronor. Vidare föreslår regeringen att anslaget 8:2 Centrala museer: Stiftelser ökas med 25 miljoner kronor för att mildra de fortsatta negativa ekonomiska konsekvenser som spridningen av covid-19 har för museernas verksamhet. Anslaget 9:2 Stöd till trossamfund föreslås öka med 25 miljoner kronor för att mildra de negativa ekonomiska konsekvenserna för statsbidragsberättigade trossamfunds verksamheter. Anslaget 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet föreslås öka med 50 miljoner kronor för att mildra de negativa ekonomiska effekterna som spridningen av covid-19 fått för många barn- och ungdomsverksamheters verksamhet, och för att stärka ungdomsrörelsens arbete för att stötta unga som påverkas av spridningen av sjukdomen. Anslaget 13:1 Stöd till idrotten föreslås öka med 1 miljard kronor för att mildra de negativa ekonomiska konsekvenserna av covid-19 för idrottsverksamheter, för att underlätta uppstart av verksamheter samt bidra till en jämställd och jämlik idrottsverksamhet. Anslaget 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler föreslås öka med 75 miljoner kronor i syfte att mildra de negativa ekonomiska konsekvenserna för innehavare av allmänna samlingslokaler. Anslaget 13:5 Insatser för den ideella sektorn föreslås öka med 25 miljoner kronor för insatser för att mildra de negativa ekonomiska konsekvenser som spridningen av covid-19 medfört för Svenska kyrkans verksamhet.

Regeringen föreslår att ramen för *utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* ökar med 4 miljoner

kronor 2020. Anslaget 4:1 Boverket föreslås öka med 4 miljoner kronor mot bakgrund av att regeringen avser att ge myndigheten i uppgift att administrera ansökningsförfarandet till det nya stödet för enskilda näringsidkare, och att efter beslut av länsstyrelserna betala ut stödet.

Regeringen föreslår att ramen för *utgiftsområde 24 Näringsliv* ökar med 10,5 miljarder kronor 2020. Mot bakgrund av hur företagen påverkats av spridningen av covid-19 bedömer regeringen att omställningsstödet till stöd för företag som under mars och april 2020 fått minskad nettoomsättning jämfört med samma period 2019 behöver utökas till att även omfatta företag som fått en minskad nettoomsättning för maj respektive juni och juli 2020 i förhållande till motsvarande månader 2019. För maj ska nettoomsättningen ha minskat med mer än 40 procent och för juni och juli ska den sammanlagda nettoomsättningen ha minskat med mer än 50 procent för att omställningsstödet ska betalas ut. Regeringen föreslår därför att anslaget 1:24 Omställningsstöd ökas med 7 miljarder kronor 2020. För 2021 beräknas anslaget uppgå till 2 miljarder kronor. Regeringen konstaterar att stödet förutsätter godkännande av Europeiska kommissionen. Vidare avser regeringen att införa ett nytt ekonomiskt stöd till enskilda näringsidkare vars nettoomsättning minskat i större omfattning till följd av spridningen av covid-19. Stödet kommer att beräknas som en andel av omsättningstappet under mars–juli 2020 jämfört med motsvarande period 2019. För mars och april ska den sammanlagda nettoomsättningen ha minskat med mer än 30 procent, för maj månad ska nettoomsättningen ha minskat med mer än 40 procent och för juni och juli ska den sammanlagda nettoomsättningen ha minskat med mer än 50 procent för att stöd ska betalas ut. Regeringen föreslår, mot bakgrund av detta, att ett nytt anslag 1:25 Stöd till enskilda näringsidkare förs upp på statens budget med 3,5 miljarder kronor 2020. Regeringen föreslår att anslaget får användas för utgifter för ett ekonomiskt stöd till enskilda näringsidkare vars nettoomsättning minskat i större omfattning till följd av spridningen av sjukdomen covid-19. För 2021 beräknas anslaget uppgå till 1,5 miljarder kronor. Regeringen anför att det nya stödet är en av de åtgärder som regeringen avser att vidta i enlighet med riksdagens tillkännagivande om att regeringen skyndsamt och fortlöpande bör granska stödåtgärdernas sammanlagda påverkan på företagen och återkomma till riksdagen med förslag på åtgärder som särskilt stärker de enskilda näringsidkarnas möjligheter att överbrygga konsekvenserna av covid-19 (bet. 2019/20:FiU61, rskr. 2019/20:353). Regeringen anför vidare att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Konsekvenser för statens budget

Regeringens förslag innebär att anvisade medel ökar med 17,2 miljarder kronor 2020. Ökningen hänförs i huvudsak till förlängningen av omställningsstödet till företag och det nya stödet till enskilda näringsidkare. Utgiftsökningarna försämrar statens finansiella sparande med 17,2 miljarder kronor, vilket motsvarar 0,4 procent av BNP, och ökar statens lånebehov med motsvarande belopp.

Motionerna

Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2020/21:98 att det är rimligt med en förlängning av omställningsstödet till företag. Motionärerna anser dock att även augusti månad bör omfattas, inte minst med tanke på besöksnäringen. Vidare är motionärerna kritiska till den trappa avseende omsättningstapp som regeringen avser att införa över stödperioden. Motionärerna anser att villkoret om att den sammanlagda nettoomsättningen ska ha minskat med mer än 30 procent bör gälla för hela stödperioden. Mot bakgrund av detta föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör utvärdera villkoren för omställningsstödet (yrkande 1). Vidare står motionärerna till stora delar bakom regeringens modell för riktat stöd till enskilda näringsidkare, men anser att villkoret om att den sammanlagda nettoomsättningen ska ha minskat med mer än 30 procent bör gälla över hela stödperioden. Mot bakgrund av detta föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör utvärdera villkoren för stödet till enskilda näringsidkare (yrkande 2). Motionärerna står bakom en förlängning av ett slopat karensavdrag, men anser att det borde innebära ett fullt ut slopat karensavdrag. Motionärerna föreslår därför ett tillkännagivande om att regeringen bör utvärdera karensavdraget (yrkande 3).

Jonas Sjöstedt m.fl. (V) anför i partimotion 2020/21:85 att Vänsterpartiet i stort sett står bakom propositionens innehåll och välkomnar regeringens förslag om ökade anslag till bl.a. kultur- och idrottsverksamheter och för att kunna förlänga vissa tillfälliga bestämmelser på sjukförsäkringsområdet. Däremot anser motionärerna fortfarande att omställningsstödet i sin nuvarande omfattning innebär en oproportionerlig överföring av skattebetalarnas pengar till bolagsägarna. Riksdagen bör därför avslå regeringens förslag till ökat anslag avseende 1:24 Omställningsstöd.

Jakob Forssmed m.fl. (KD) anför i kommittémotion 2020/21:99 att det är bra att stöd ges till trossamfunden och Svenska kyrkan. Däremot anser motionärerna att det föreslagna stödet är för litet och att det går till en begränsad del av civilsamhällets verksamheter. Enligt motionärerna är det hög tid att regeringen ser den situation som många viktiga verksamheter befinner sig i och utvärderar de ekonomiska åtgärder som vidtagits ur ett civilsamhälleperspektiv, så att dessa också kan komma civilsamhället till del. Mot bakgrund av detta föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör utvärdera omfattningen av stödet till civilsamhället.

Kompletterande information

Regeringen avser att reglera utökningen av omställningsstödet till företag genom en förordning om omställningsstöd för maj–juni 2020 som innehåller ytterligare bestämmelser om sådant omställningsstöd som avses i lagen (2020:548) om omställningsstöd. Enligt 39 § lagen om omställningsstöd har regeringen rätt att med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter (förordningar) om bl.a. när omställningsstöd får lämnas och hur

omställningsstöd ska beräknas. Förordningsförslaget om utökat omställningsstöd skickades ut på remiss den 7 september 2020 (pm Fi2020/03582/S2). I promemorian ingår en konsekvensanalys där det framgår hur regeringen har räknat på de offentligfinansiella effekterna av utökningen. Remissvaren inkom till Finansdepartementet den 21 september 2020. Ändringarna föreslås träda i kraft den 15 oktober 2020.

Även förslaget om ett omsättningsbaserat stöd till enskilda näringsidkare avses regleras via förordning. Regeringen har aviserat att en promemoria med förslaget inom kort kommer att skickas ut på remiss.

Utskottets ställningstagande

Spridningen av coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 har fått mycket stora konsekvenser för samhället och den ekonomiska tillväxten. Riksdagen har hittills behandlat nio extra propositioner med förslag till ändringar i statens budget för 2020. Utskottet konstaterar att spridningen av covid-19 även fortsättningsvis bedöms få betydande konsekvenser för samhället och den ekonomiska tillväxten. Utskottet delar därför regeringens bedömning att det finns anledning att vidta ytterligare åtgärder så snart som möjligt.

Spridningen av covid-19 har påverkat svenska företag drastiskt. Flera stödåtgärder för företagen har införts, däribland ett omställningsstöd till företag som under mars och april 2020 fick minskad nettoomsättning jämfört med samma period 2019. Utskottet bedömer i likhet med regeringen att spridningen påverkade många företag även under maj 2020, samt att många företag som bedriver säsongsverksamhet och som haft ett särskilt inkomstbortfall under sommarmånaderna är i stort behov av ett stöd för att täcka fasta kostnader. Utskottet välkomnar därför den föreslagna utökningen av omställningsstödet till företagen. Vidare konstaterar utskottet att villkoren för stödet avses utformas mot bakgrund av att företagen under den aktuella tidsperioden har haft olika möjlighet att anpassa verksamheten till de ändrade förutsättningarna. Utskottet har tidigare lyft fram att enskilda näringsidkare som förlorat hela eller stora delar av sina intäkter har haft svårt att ta del av de hittills införda stödåtgärderna för företag. Utskottet välkomnar därför att medel nu föreslås till ett riktat stöd för enskilda näringsidkare för att stärka deras möjligheter till att överbrygga konsekvenserna av spridningen av covid-19. Utskottet ställer sig också bakom förslagen till ökade anslag för stöd till bl.a. kultur- och idrottsverksamheter samt för att kunna förlänga vissa tillfälliga bestämmelser på sjukförsäkringsområdet.

Mot bakgrund av de förslag som framförs i följdmotionerna vill utskottet framhålla att det anser att förslagen i propositionen är väl avvägda i nuläget.

Förslagen i propositionen innebär att de anvisade medlen ökar med 17,2 miljarder kronor 2020. Ökningen hänförs i huvudsak till förlängningen av omställningsstödet till företag och det nya stödet till enskilda näringsidkare. Utgiftsökningarna försämrar statens finansiella sparande med 17,2 miljarder

kronor, vilket motsvarar 0,4 procent av BNP, och ökar statens lånebehov med motsvarande belopp. Utskottet konstaterar att åtgärderna i propositionen vidtas utifrån ett gott statsfinansiellt läge, tack vare det finanspolitiska ramverk som värnats under lång tid.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag till ändrade utgiftsramar och ändrade och nya anslag. Motionsyrkandena avstyrks.

Reservationer

1. **Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset (SD)**

av Oscar Sjöstedt (SD), Dennis Dioukarev (SD) och Charlotte Quensel (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade och nya anslag
=utskottet

Utvärderingar av regeringens förslag

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:98 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och avslår motion

2020/21:99 av Jakob Forssmed m.fl. (KD).

Ställningstagande

Vi anser att det är rimligt med en förlängning av omställningsstödet till företag. Dock menar vi att även augusti månad bör omfattas, inte minst med tanke på besöksnäringen. Vidare är vi kritiska till den trappa avseende omsättningstapp som regeringen avser att införa över stödperioden. Enligt vår uppfattning bör villkoret om att den sammanlagda nettoomsättningen ska ha minskat med mer än 30 procent gälla för hela stödperioden. Mot bakgrund av detta föreslår vi att riksdagen tillkännager till regeringen som sin mening att villkoren för omställningsstödet bör utvärderas.

Det är positivt att regeringen sent omsider valt att hörsamma utskottets krav och nu presenterar ett riktat stöd till enskilda näringsidkare. I huvudsak står vi bakom regeringens presenterade stödmodell, men anser att villkoret om att den sammanlagda nettoomsättningen ska ha minskat med mer än 30 procent bör gälla över hela stödperioden. Därför anser vi att regeringen bör utvärdera villkoren för stödet till enskilda näringsidkare. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

De allra flesta löntagare får betydligt lägre ersättning under karensdagen än vad som motsvarar ordinarie sjuklön. Vi står bakom en förlängning av ett slopat karensavdrag, men anser att det borde innebära ett fullt ut slopat karensavdrag. Av det skälet föreslår vi att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att karensavdraget bör utvärderas.

2. Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset (V)

av Ulla Andersson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade och nya anslag

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med regeringens förslag med den ändringen att riksdagen avslår regeringens förslag till ändrat anslag avseende 1:24 Omställningsstöd inom utgiftsområde 24 Näringsliv samt att ramen för utgiftsområde 24 ändras i enlighet med detta.

Därmed bifaller riksdagen motion 2020/21:85 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) och bifaller delvis proposition 2020/21:4.

Utvärderingar av regeringens förslag

=utskottet

Ställningstagande

Vänsterpartiet står i stort sett bakom propositionens innehåll och välkomnar regeringens förslag om ökade anslag till bl.a. kultur- och idrottsverksamheter och för att kunna förlänga vissa tillfälliga bestämmelser på sjukförsäkringsområdet. Vårt parti har också stått bakom de flesta av de förslag som riksdagen beslutat om för att stärka företagens ekonomiska situation i krisen, som exempelvis likviditetsstöden, permitteringsstödet och hyressubventionerna. Däremot innebär omställningsstödet till företag i sin nuvarande omfattning en oproportionerlig överföring av skattebetalarnas pengar till bolagsägarna. Företagen har fått omfattande stöd samtidigt som personalen inom sjukvården, äldreomsorgen och Arbetsförmedlingen går på knäna på grund av otillräckliga resurser. Jag anser därför att riksdagen bör avslå regeringens förslag till höjning av anslaget 1:24 Omställningsstöd.

3. Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset (KD)

av Jakob Forssmed (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade och nya anslag

=utskottet

Utvärderingar av regeringens förslag

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:99 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) och
avslår motion

2020/21:98 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Enskilda näringsidkare har haft svårt att få del av andra stöd samtidigt som många av dessa företag har varit hårt pressade av de ekonomiska omständigheter som pandemin orsakat. Regeringens dröjsmål i fråga om stödet till enskilda näringsidkare är därför särskilt allvarligt. Jag och mitt parti välkomnar emellertid att ett stöd nu äntligen införs. Det är vidare bra att regeringen nu avser att förlänga omställningsstödet, även om åtgärden kommer mycket sent. Regeringens dröjsmål har skapat onödig osäkerhet hos företagen som har behov av förutsägbarhet och stabilitet i en orolig tid.

Det är också välkommet att stöd ges till trossamfunden och Svenska kyrkan. Däremot menar jag att det förslagna stödet är för litet och att det går till en alltför begränsad del av civilsamhällets verksamheter. Det är hög tid att regeringen ser den situation som många viktiga verksamheter befinner sig i och utvärderar de ekonomiska åtgärder som vidtagits ur ett civilsamhälleperspektiv, så att dessa åtgärder också kan komma civilsamhället till del. Mot den bakgrunden föreslår jag att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen om att utvärdera omfattningen av stödet till civilsamhället.

Särskilt yttrande

Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset (M)

Elisabeth Svantesson (M), Edward Riedl (M), Mattias Karlsson i Luleå (M) och Sofia Westergren (M) anför:

I juni lämnade Moderaterna in en följdmotion på en av regeringens extra ändringsbudgetar, i vilken vi efterlyste ytterligare stödåtgärder för de enskilda näringsidkarna. Baserat på denna motion samlade Moderaterna stöd i riksdagen för att ge regeringen uppdraget att återkomma med förslag till åtgärder som stärker de enskilda näringsidkarnas möjligheter att överbrygga konsekvenserna av covid-19.

Tyvärr tog regeringen inte de enskilda näringsidkarnas akuta situation på allvar. Regeringen tog semester istället för att direkt påbörja arbetet med att ta fram förslag för att hjälpa småföretag att undvika konkurs. För många enskilda näringsidkare har detta inneburit upp till sex månader utan omsättning och därmed lön. Moderaterna kallade därför in finansutskottet i augusti i syfte att agera för de enskilda näringsidkarna direkt i riksdagen. I den situationen valde regeringen att återkomma med en proposition om extra ändringsbudget som innehåller stöd även till enskilda näringsidkare att övervintra pandemin.

Vi ställer oss bakom regeringens förslag eftersom det är bra att stödet kommer på plats men vill i sammanhanget framföra att fler åtgärder för enskilda näringsidkare kan komma att behövas. Det finns idag inga eller små möjligheter att kombinera ersättning från a-kassan med egen verksamhet. Skälet till detta är att ersättningen från a-kassan inte får bli en inkomstutfyllnad i mindre lönsamma företag, vilket är en uppfattning som Moderaterna står bakom. I den osäkra situation som nu råder ser vi dock att många företagare kommer att behöva stänga ned sina företag helt för att trygga en inkomst även i de fall där en viss verksamhet fortfarande pågår. Moderaterna lade i juni fram förslag om en tillfällig lösning som gör det möjligt att kombinera den egna verksamheten med a-kassa upp till 50 procent under den resterande delen av året. På så sätt underlättas möjligheten ytterligare att hålla i gång företagandet även under den efterfrågekris vi nu ser. Moderaterna utesluter inte att det under hösten blir aktuellt med en sådan åtgärd.

Generellt sett startar män aktiebolag i större utsträckning än kvinnor, och kvinnor enskild firma i större utsträckning än män. Aktiebolag har under våren och sommaren haft och har fortfarande möjlighet till stöd i form av exempelvis korttidsarbete, medan enskilda firmor hittills inte har haft den möjligheten. Nu införs ett sådant stöd för tiden maj-juli 2020, men mer kan behövas. Det är framgent viktigt att regeringen håller jämn takt i fråga om åtgärder för aktiebolag och enskilda näringsidkare för att alla företagare ska ges samma förutsättningar att överbrygga konsekvenserna av covid-19.

Vi ställer oss således bakom regeringens förslag men kommer att noga följa stödets tillämpning i praktiken och hur situationen för de enskilda näringsidkarna utvecklas. Pandemin är långt ifrån över och vi är inne i en djup lågkonjunktur. Moderaterna utesluter därför inte, som redogjorts för ovan, ytterligare åtgärder under hösten. Fortsätter pandemin kommer även enskilda näringsidkare att behöva förlängt stöd.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:4 Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset:

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade och nya anslag enligt tabell 1.1. Riksdagen beslutar att förkorta motionstiden till fem dagar.

Följdmotionerna

2020/21:85 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

Riksdagen avslår regeringens förslag till ändrat anslag avseende 1:24 Omställningsstöd.

2020/21:98 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utvärdera villkoren för omställningsstödet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utvärdera villkoren för stödet till enskilda näringsidkare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utvärdera karensavdraget och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:99 av Jakob Forssmed m.fl. (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera omfattningen av stödet till civilsamhället och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens förslag till ändrade utgiftsramar och ändrade och nya anslag 2020

Tusental kronor

Utgiftsområde/Anslag	Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå
1 Rikets styrelse	15 903 774	80 000	15 983 774
5:1 Länsstyrelserna m.m.	3 232 290	80 000	3 312 290
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	124 441 843	3 900 000	128 341 843
1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	48 341 977	1 000 000	49 341 977
1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader	18 139 858	2 900 000	21 039 858
16 Utbildning och universitetsforskning	84 728 865	30 000	84 758 865
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	1 645 473	30 000	1 675 473
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	17 786 580	2 700 000	20 486 580
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	1 033 684	1 500 000	2 533 684
8:2 Centrala museer: Stiftelser	347 714	25 000	372 714
9:2 Stöd till trossamfund	81 919	25 000	106 919
12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	240 680	50 000	290 680
13:1 Stöd till idrotten	2 474 311	1 000 000	3 474 311
13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164	75 000	127 164
13:5 Insatser för den ideella sektorn	271 758	25 000	296 758
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	3 728 522	4 000	3 732 522
1:4 Boverket	333 462	4 000	337 462
24 Näringsliv	158 351 863	10 500 000	168 851 863
1:24 Omställningsstöd	39 000 000	7 000 000	46 000 000
1:25 Stöd till enskilda näringsidkare	0	3 500 000	3 500 000
Summa anslagsförändring på ändringsbudget		17 214 000	